

Fremsat den 13. november 2024 af justitsministeren (Peter Hummelgaard)

Forslag

til

Lov om ændring af straffeloven og lov om politiets virksomhed

(Styrket indsats mod borgernær kriminalitet)

§ 1

I straffeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1145 af 5. november 2024, foretages følgende ændringer:

1. I § 57 a, stk. 1, indsættes efter »§§ 266«: », 276 a, 290«.

2. I § 263, stk. 2, nr. 2, ændres »hemmeligt« til: »skjult«.

3. I § 287, stk. 1, 1. pkt., ændres »de tilvendte genstandes eller det lidte formuetabs ringe betydning« til: »genstandens værdi, det lidte formuetabs størrelse«.

§ 2

I lov om politiets virksomhed, jf. lovbekendtgørelse nr. 1270 af 29. november 2019, som ændret senest ved § 2 i lov nr. 1786 af 28. december 2023, foretages følgende ændring:

1. Efter § 5 a indsættes:

»§ 5 b. Politiet kan standse en cyklist på områder omfattet af færdselsloven med henblik på at kontrollere, om den pågældendes cykel er meldt stjålet.«

§ 3

Loven træder i kraft den 1. februar 2025.

§ 4

Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men § 2 kan ved kongelig anordning helt eller delvis sættes i kraft for Færøerne og Grønland med de ændringer, som henholdsvis de færøske og de grønlandske forhold tilsiger.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Indledning
2. Lovforslagets hovedpunkter
 - 2.1. Udvidelse af anvendelsesområdet for særvilkåret om økonomisk kontrol i straffelovens § 57 a
 - 2.1.1. Gældende ret
 - 2.1.2. Justitsministeriets overvejelser
 - 2.1.3. Den foreslåede ordning
 - 2.2. Præcisering af straffelovens § 263, stk. 2, nr. 2, om aflytning og optagelse
 - 2.2.1. Gældende ret
 - 2.2.2. Justitsministeriets overvejelser
 - 2.2.3. Den foreslåede ordning
 - 2.3. Skærpelse af straffen for butikstyveri og andre tyverier efter straffelovens § 287
 - 2.3.1. Gældende ret
 - 2.3.2. Justitsministeriets overvejelser
 - 2.3.3. Den foreslåede ordning
 - 2.4. Hjemmel til at politiet kan standse cyklister med henblik på at kontrollere cyklens stelnummer
 - 2.4.1. Gældende ret
 - 2.4.2. Justitsministeriets overvejelser
 - 2.4.3. Den foreslåede ordning
3. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige
4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet mv.
5. Administrative konsekvenser for borgerne
6. Klimamæssige konsekvenser
7. Miljø- og naturmæssige konsekvenser
8. Forholdet til EU-retten
9. Hørte myndigheder og organisationer mv.
10. Sammenfattende skema

1. Indledning

Alle skal kunne føle sig trygge i deres eget hjem og nærområde. Det må ikke blive en del af hverdagen, at borgere bekymrer sig om at få besøg af en indbrudstyv eller at få stjålet sin cykel. Regeringen vil heller ikke acceptere, at de lokale forretninger igen og igen udsættes for butikstyveri til gene og utryghed for butiksejere, ansatte og kunder – og med store økonomiske omkostninger for detailhandlen og forbrugerne.

Derfor fremlagde regeringen den 1. februar 2024 udspillet ”Sammen om en tryggere hverdag”, der indeholder i alt 11 initiativer mod indbrudstyveri og anden kriminalitet, der skaber utryghed i hverdagen. Dette lovforslag har til formål at gennemføre de dele af udspillet, der kræver lovændring.

For det første foreslås det at udvide særvilkåret om økonomisk kontrol i straffeloven til også at omfatte overtrædelse af straffelovens § 276 a om indbrudstyveri og straffelovens § 290 om hæleri. Særvilkåret retter sig mod unge mellem 18

og 25 år, som idømmes en betinget dom for visse typer af utryghedsskabende kriminalitet. Formålet er at understøtte og vejlede unge dømte om økonomiske forhold og dermed give unge, der står på kanten af en kriminel tilværelse, bedre forudsætninger for at leve et liv uden kriminalitet på den anden side af dommen.

For det andet foreslås det at præcisere straffelovens § 263, stk. 2, nr. 2, om aflytning og optagelse. Præciseringen har til formål at tydeliggøre, hvornår det er muligt at foretage aflytning og optagelse, herunder i butikker.

For det tredje foreslås det at hæve straffen for butikstyveri og hæleri, så der som udgangspunkt altid udmåles en bøde på mindst 1.000 kr. i førstegangstilfælde, og det samtidig sikres, at bøden for butikstyveri altid overstiger værdien af det stjålne. Derudover hæves bødetaksterne i gentagelsestilfælde.

Endelig foreslås det at indføre hjemmel i politiloven til, at politiet uden forudgående mistanke kan foretage stikprøvekontrol af cyklister med henblik på at kontrollere, om den pågældende cykel er meldt stjålet. Formålet er at styrke politiets muligheder for at sætte ind over for cykeltyveri.

2. Lovforslagets hovedpunkter

2.1. Udvidelse af anvendelsesområdet for særvilkåret om økonomisk kontrol i straffelovens § 57 a

2.1.1. Gældende ret

2.1.1.1. Straffelovens § 57 a

Med vedtagelsen af lov nr. 892 af 21. juni 2022 blev der i straffelovens § 57 a indsat et nyt særvilkår om økonomisk kontrol, der er målrettet unge i alderen mellem 18 og 25 år, der idømmes en betinget dom for visse typer af utryghedsskabende kriminalitet. Bestemmelsen trådte i kraft den 1. juli 2022.

Særvilkåret om økonomisk kontrol indebærer, at den unge skal opnå kriminalforsorgens godkendelse af alle økonomiske dispositioner, der enkeltvis overstiger en beløbsgrænse, som fastsættes af retten, dog minimum 10.000 kr., jf. Folketingstidende 2021-2022, tillæg A, L 162 som fremsat, side 19. Det er op til domstolene under hensyntagen til den tiltaltes indtægts- og formueforhold at vurdere, hvornår der er grundlag for at hæve beløbsgrænsen fra 10.000 kr., således at beløbsgrænsen står i rimeligt forhold til den pågældendes samlede indtægts- og formueforhold.

Hvis den økonomiske disposition vedrører et samlet beløb, der overstiger den fastsatte beløbsgrænse, men betalingen sker i flere rater, der enkeltvis ligger under den fastsatte beløbsgrænse, f.eks. som følge af en aftale om afbetaling, vil

dispositionen fortsat være omfattet af ordningen og således kræve kriminalforsorgens godkendelse.

Kriminalforsorgen skal foretage en konkret vurdering af, om en økonomisk disposition, der overstiger den fastsatte beløbsgrænse, kan godkendes. Det afgørende er, om den økonomiske disposition står i misforhold til den dømtes samlede indtægts- og formueforhold. Det skal endvidere indgå i vurderingen af, om en økonomisk disposition kan godkendes, hvad formålet med den økonomiske disposition er. Det skal endelig indgå i den samlede vurdering, om den påtænkte økonomiske disposition er nødvendig, og om målet kan nås med andre og eventuelt billigere midler.

Herudover skal den unge rette sig efter kriminalforsorgens bestemmelser om at anvende indtægter og formue til at indfri gæld til det offentlige. Kriminalforsorgen foretager i forbindelse med vilkårets etablering en indhentning af oplysninger hos Gældsstyrelsen om den dømtes gæld til det offentlige, som er under inddrivelse hos Gældsstyrelsen, herunder oplysninger om eventuelle eksisterende afdragsordninger eller igangværende lønindeholdelse.

Særvilkåret om økonomisk kontrol indebærer desuden, at kriminalforsorgen løbende følger med i den unges økonomi. Det sker som udgangspunkt ved månedlige samtaler mellem kriminalforsorgen og den unge. Den løbende kontakt har til formål dels at sikre, at den unge løbende får den vejledning og støtte, der er nødvendig for, at den unge bliver understøttet i at leve på en økonomisk ansvarlig og hensigtsmæssig måde, dels at kriminalforsorgen kan føre kontrol med, at den unge overholder særvilkårets bestemmelser.

Hvis den unge ikke overholder bestemmelserne i særvilkåret om økonomisk kontrol, vil der kunne være tale om en vilkårsovertrædelse, der vil kunne give anledning til et pålæg om at overholde betingelserne, som i sidste ende kan føre til, at den betingede dom fuldbyrdes.

Indbringes en overtrædelse af vilkåret for retten, er det retten, der bestemmer følgerne heraf, jf. straffelovens § 60. Retten kan bl.a. ved dom træffe afgørelse om, at fængselsstraffen skal fuldbyrdes, jf. straffelovens § 60, stk. 1, nr. 3.

Det er forudsat i bemærkningerne til loven, at der i de tilfælde, hvor en ung mellem 18 og 25 år idømmes en betinget dom for bl.a. vold, trusler på livet eller hærverk, som det klare udgangspunkt vil skulle fastsættes et særvilkår om økonomisk kontrol, jf. Folketingstidende 2021-2022, tillæg A, L 162 som fremsat, side 18. Den tiltaltes økonomiske forhold skal således ikke tillægges betydning i forhold til vurderingen af, om der skal fastsættes et særvilkår om økonomisk kontrol. Der vil derfor i almindelighed skulle fastsættes vilkår om økonomisk kontrol, uanset om den tiltalte ikke har en indkomst eller kun har en beskeden indkomst på tidspunktet for domsafsigelsen. Tilsvarende gælder for tiltaltes eventuelle formue. Det er heller ikke en betingelse

for at fastsætte et særvilkår om økonomisk kontrol, at der er udarbejdet en personundersøgelse.

Domstolene kan dog undtagelsesvist undlade at fastsætte vilkåret som led i en betinget dom. Det kan f.eks. ske i tilfælde, hvor den tiltalte varigt er uden fast bopæl, eller hvor den pågældende tidligere har været underlagt et særvilkår om økonomisk kontrol, men hvor gennemførelsen af vilkåret ikke har været vellykket, f.eks. fordi den unge overtrådte vilkåret. Det kan omvendt også være i tilfælde, hvor den tiltalte f.eks. har særdeles gode personlige forhold, herunder fast arbejde med en stabil lønindkomst, ikke tidligere er straffet, og hvor der på baggrund af en konkret vurdering ikke vurderes at være særlig risiko for recidiv.

For at være omfattet af særvilkåret, er det den tiltaltes alder på gerningstidspunktet, der er afgørende for, om den aldersmæssige betingelse er opfyldt. Hvis den unge f.eks. var 25 år på gerningstidspunktet, men er fyldt 26 år på tidspunktet for dommens afsigelse, er den pågældende omfattet af bestemmelsen om særvilkåret.

Det er endvidere anført i bemærkningerne til loven, at hvis en betinget dom vedrører flere lovovertrædelser, hvoraf det ikke er alle, som er omfattet af § 57 a, skal der foretages en konkret vurdering af, om den overtrædelse, der er omfattet af § 57 a, i sig selv ville kunne begrunde et særvilkår om økonomisk kontrol jf. Folketingstidende 2021-2022, tillæg A, L 162 som fremsat, side 42.

Hvis den unge f.eks. idømmes en betinget fængselsstraf for hærværk og dokumentfalsk, og det alene er overtrædelsen vedrørende dokumentfalsk, der er udslagsgivende for den betingede straf, fordi hærværksovertrædelsen isoleret set ville medføre en bødestraf, kan der ikke fastsættes et særvilkår om økonomisk kontrol.

Der fastsættes heller ikke særvilkår om økonomisk kontrol i relation til en udlænding, der ikke har opholdstilladelse eller fast bopæl i Danmark. Endvidere skal der ikke fastsættes vilkår om økonomisk kontrol i relation til en udlænding, der skal udvises.

Særvilkåret i § 57 a omfatter ikke dom til anden strafferetlig retsfølge af frihedsberøvende karakter i medfør af straffelovens §§ 68 og 69 eller forvaring efter straffelovens § 70. Endvidere omfatter ordningen ikke kombinationsdomme i medfør af straffelovens § 58 eller betingede domme, hvor der fastsættes vilkår om samfundstjeneste, jf. straffelovens § 62, stk. 1, jf. Folketingstidende 2021-2022, tillæg A, L 162 som fremsat, side 42.

2.1.2. Justitsministeriets overvejelser

Straffelovens § 57 a trådte i kraft den 1. juli 2022. Baggrunden for indførelsen af bestemmelsen var, at Justitsministeriet fandt, at retssystemet i højere grad skulle bidrage i forhold til at resocialisere unge mennesker. Dette kunne f.eks. ske ved, at den unge understøttes i og vejledes om væsentlige livsforhold, herunder økonomiske forhold.

Det var endvidere Justitsministeriets opfattelse, at en betinget dom ikke nødvendigvis i tilstrækkeligt omfang bidrager til at støtte den unge, der står på kanten til at fortsætte en kriminel tilværelse, til at fravælge et liv med kriminalitet.

Med indførelsen af straffelovens § 57 a har kriminalforsorgen fået bedre rammer til at understøtte og arbejde med den unges tilgang til personlig økonomi. Direktoratet for Kriminalforsorgen har i den forbindelse oplyst, at den tilsynsførende i kriminalforsorgen bl.a. kan sætte fokus på den unges langsigtede økonomiske planlægning for at imødegå impulsive økonomiske handlinger, der kan være tæt knyttet til risikoen for at begå ny kriminalitet.

Direktoratet for Kriminalforsorgen har endvidere oplyst, at kriminalforsorgen har ført løbende kontrol med den unges økonomiske dispositioner i sagerne ved f.eks. at pålægge den unge at fremvise kontoudskrifter fra banken i forbindelse med tilsynssamtalerne. De tilsynsførende i kriminalforsorgen er i den forbindelse særligt opmærksomme på, hvorvidt enkeltstående økonomiske posteringer overstiger den af retten fastsatte beløbsgrænse, om der er økonomiske posteringer, der går igen hver måned, og som kunne være udtryk for en afbetalingsordning, samt om der er økonomiske posteringer, f.eks. kontanthævninger eller Mobilepay-overførsler, som den pågældende ikke kan redegøre for, og som kan være et tegn på en omgåelse af den af retten fastsatte beløbsgrænse.

Justitsministeriet finder, at de hensyn, der lå bag indførelse af ordningen i 2022, herunder i forhold til at understøtte den unge til et liv uden kriminalitet, også gør sig gældende for så vidt angår indbrudstyveri og hæleri. Det er således Justitsministeriets opfattelse, at når unge begår indbrudstyveri eller hæleri, kan det – i lighed med når unge begår utryghedsskabende kriminalitet – være udtryk for, at de unge har svært ved at administrere deres økonomi og foretage fornuftige økonomiske prioriteringer i dagligdagen.

Justitsministeriet finder på den baggrund, at der er behov for at udvide særvilkåret om økonomisk kontrol for unge lovovertrædere mellem 18 og 25 år i straffelovens § 57 a, så der fremover gives mulighed for at benytte særvilkåret også i sager, hvor unge idømmes en betinget dom for overtrædelse af straffelovens § 276 a om indbrudstyveri eller straffelovens § 290 om hæleri.

Et særvilkår om økonomisk kontrol indeholder et resocialiserende og kriminalitetsforebyggende element, idet særvilkåret vil have til formål at støtte den unge i at leve på en økonomisk ansvarlig og hensigtsmæssig måde og dermed hjælpe den unge til at fravælge et liv med kriminalitet. Velordnede økonomiske forhold er et godt fundament for en mere stabil livsførelse, der i sidste ende kan være afgørende for, at den unge ikke fortsætter en levevej med kriminalitet. Samtidig vil vilkåret signalere, at der er klare rammer for acceptabel adfærd og mærkbare konsekvenser for dem, der ikke kan finde ud af at overholde spillereglerne på bekostning af andre.

2.1.3. Den foreslåede ordning

Det foreslås at udvide anvendelsesområdet for særvilkår om økonomisk kontrol efter straffelovens § 57 a, således at særvilkåret tillige finder anvendelse over for unge i alderen 18 til 25 år, der idømmes en betinget dom for overtrædelse af straffelovens § 276 a om indbrudstyveri eller straffelovens § 290 om hæleri. Den foreslåede udvidelse vil tillige omfatte forsøg eller medvirken til de nævnte lovovertrædelser, jf. straffelovens §§ 21 og 23.

Der lægges ikke i øvrigt op til en ændring af betingelserne for idømmelse af særvilkåret eller af særvilkårets indhold, etablering eller løbende kontrol.

Det forudsættes således, som med den eksisterende ordning, at der i de tilfælde, hvor den unge idømmes en betinget fængselsstraf for overtrædelse af en eller flere af de bestemmelser, som foreslås tilføjet til § 57 a, og hvor den aldersmæssige betingelse er opfyldt, som det klare udgangspunkt vil skulle fastsættes et særvilkår om økonomisk kontrol.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 1, og bemærkningerne hertil.

2.2 Præcisering af straffelovens § 263, stk. 2, nr. 2, om aflytning og optagelse

2.2.1. Gældende ret

Det følger af straffelovens § 263, stk. 2, nr. 2, at med bøde eller fængsel indtil 6 måneder straffes den, der uberettiget ved hjælp af et apparat hemmeligt aflytter eller optager udtalelser fremsat i enrum, telefonsamtaler eller anden samtale mellem andre eller forhandlinger i et lukket møde, som den pågældende ikke selv deltager i, eller hvortil den pågældende uberettiget har skaffet sig adgang.

Straffelovens § 263 blev nyaffattet ved lov nr. 1719 af 17. december 2018 om ændring af straffeloven, retsplejeloven, lov om erstatningsansvar og medieansvarsloven (Freds- og ærekrænkelser m.v.). Ifølge bemærkningerne til § 263, stk. 2, nr. 2, jf. Folketingstidende 2018-2019 (1. samling), tillæg A, L 20 som fremsat, s. 48, betyder det, at en aflytning eller optagelse er hemmelig, at den eller de personer, hvis udtalelser, samtaler eller forhandlinger aflyttes eller optages, ikke er bekendt med aflytningen eller optagelsen.

Nyaffattelsen af straffelovens § 263 skete på baggrund af Straffelovrådets betænkning nr. 1563/2017 om freds- og ærekrænkelser.

Det fremgår af betænkningen, s. 71, at hemmelig aflytning eller optagelse ikke alene foreligger, når aflytningen eller optagelsen uden de talendes vidende foregår ved anvendelse af skjulte mikrofoner m.v., men også når der f.eks. er synlige mikrofoner i lokalet, som de talende blot ikke er klar over, er i funktion.

Det fremgår endvidere, at eftersom samtykke fra blot én

deltager i samtalen eller berettiget deltager i forhandlingen i lukket møde bringer en aflytning eller optagelse helt uden for kriminaliseringen, har begrænsningen til hemmelig aflytning og optagelse ikke stor betydning i praksis. Når der foreligger samtykke fra én sådan person, er det således under alle omstændigheder uden betydning, om aflytningen eller optagelsen sker hemmeligt eller åbenlyst for de øvrige deltagere i samtalen eller forhandlingen.

Derudover fremgår det, at begrænsningen til hemmelig aflytning og optagelse dog har den praktiske betydning, at når aflytningen eller optagelsen sker åbenlyst for alle deltagere i samtalen eller forhandlingen, er der ikke behov for at vurdere, om mindst én af deltagerne – i og med, at de taler uanset viden om aflytningen eller optagelsen – har givet (stiltiende) samtykke til aflytningen eller optagelsen. Selve det, at aflytningen eller optagelsen sker åbenlyst, bringer nemlig forholdet uden for kriminaliseringen.

Det er på den baggrund Justitsministeriets opfattelse, at det afgørende for, om en aflytning eller en optagelse er hemmelig efter straffelovens § 263, stk. 2, nr. 2, er, at den eller de personer, der aflyttes eller optages, konkret er bekendt med, at de aflyttes eller optages, eller at aflytningen eller optagelsen sker åbenlyst.

Det er således Justitsministeriets opfattelse, at det i eksempelvis butikker er muligt at foretage aflytning eller optagelse, hvis dette sker åbenlyst, f.eks. hvis der er opsat tydelig skiltning herom.

2.2.2. Justitsministeriets overvejelser

Det fremgår af udspillet ”Sammen om en tryggere hverdag”, at det er yderst problematisk, når butikstyre truer butiksansatte, og butikkerne har svært ved at dokumentere truslerne. Det øger både utrygheden for de ansatte, og den manglende dokumentation besværliggør det efterfølgende efterforskningsarbejde. Det er derfor vigtigt, at der er klare rammer for butikernes muligheder for at foretage lydoptagelser som led i kampen mod butikstyveri.

Som beskrevet ovenfor er det Justitsministeriets opfattelse, at aflytning og optagelse i eksempelvis butikker ikke er omfattet af forbuddet mod hemmelig aflytning og optagelse, jf. straffelovens § 263, stk. 2, nr. 2, hvis dette sker åbenlyst, f.eks. hvis der er opsat tydelig skiltning herom. Det er dog Justitsministeriets opfattelse, at bestemmelsen med fordel kan præcises med henblik på at undgå tvivl herom.

2.2.3. Den foreslåede ordning

Der foreslås en rent sproglig ændring af straffeloven § 263, stk. 2, nr. 2, således at ordet »hemmeligt« ændres til »skjult«. Ændringen har til formål at give mulighed for i bemærkningerne nærmere at beskrive, hvornår der er tale om en skjult aflytning eller optagelse.

Aflytning eller optagelse skal således ikke anses for at være skjult, hvis den eller de personer, der aflyttes eller optages,

konkret er bekendt med, at de aflyttes eller optages, eller hvis aflytningen eller optagelsen foregår åbenlyst.

En aflytning eller en optagelse vil f.eks. være åbenlys, hvis den sker ved hjælp af et apparat, som er placeret så den eller de personer, der aflyttes eller optages, nemt kan se, at det er i brug, og som har en karakter, der gør, at det i almindelighed vil blive opfattet som et apparat til brug for aflytning eller optagelse.

Ligeledes vil en aflytning eller en optagelse være åbenlys, hvis der f.eks. er opsat tydelig skiltning om, at der foretages aflytning eller optagelse. Skiltningen skal være tydelig både i forhold til skiltningens placering og indhold. Skiltning ved indgangen til en butik, hvor det fremgår, at der foretages aflytning eller optagelse i butikken, vil som udgangspunkt være tilstrækkelig.

Det bemærkes, at ovenstående ikke ændrer på, at aflytning og optagelse, som indeholder personoplysninger og dermed kan være omfattet af databeskyttelsesreglerne, vil skulle ske inden for de databeskyttelsesretlige rammer, herunder i overensstemmelse med reglerne i TV-overvågningsloven.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 2, og bemærkningerne hertil.

2.3. Skærpelse af straffen for butikstyveri og andre tyverier efter straffelovens § 287

2.3.1. Gældende ret

Efter straffelovens § 276, 1. pkt., straffes for tyveri den, som uden besidderens samtykke borttager en fremmed rørlig ting for at skaffe sig eller andre uberettiget vinding ved dens tilegnelse. Med rørlig ting sidestilles en energimængde, der er fremstillet, opbevaret eller taget i brug til frembringelse af lys, varme, kraft eller bevægelse eller i andet økonomisk øjemed, jf. straffelovens § 276, 2. pkt.

Efter straffelovens § 276 a straffes for indbrudstyveri den, som uberettiget skaffer sig adgang til fremmed hus og uden besidderens samtykke borttager en fremmed rørlig ting for at skaffe sig eller andre uberettiget vinding ved dens tilegnelse. Om afgrænsningen mellem straffelovens § 276 og § 276 a henvises til forarbejderne til lov nr. 1680 af 26. december 2017, jf. Folketingstidende 2017-18, tillæg A, L 34 som fremsat, side 4 og 5.

Der eksisterer ikke en selvstændig bestemmelse om butikstyveri i straffeloven. Sager om butikstyveri henføres i praksis under straffelovens § 276 om tyveri.

Strafferammen for tyveri og indbrudstyveri fremgår af straffelovens §§ 285-287. Udgangspunktet er en strafferamme på fængsel indtil 1 år og 6 måneder, jf. straffelovens § 285, stk. 1, 1. pkt. Straffen kan stige til fængsel indtil 6 år efter straffelovens § 286, stk. 1, hvis lovovertrædelsen er af særligt grov beskaffenhed, eller der kan idømmes en bøde eller strafbortfald efter straffelovens § 287, stk. 1, hvis

lovovertrædelsen er mindre strafværdig. En sag kan efter omstændighederne også afgøres med et tiltalefratagelse efter retsplejelovens § 722, stk. 1, nr. 1.

Efter straffelovens § 287, stk. 1, 1. pkt., er straffen bøde, hvis lovovertrædelsen er af mindre strafværdighed på grund af de omstændigheder, hvorunder handlingen er begået, de tilvandede genstandes eller det lidte formuetabs ringe betydning eller af andre grunde. Straffen kan i øvrigt under formildende omstændigheder bortfalde, jf. straffelovens § 287, stk. 1, 2. pkt.

Forsøg på en forbrydelse, der er omfattet af straffelovens § 287, stk. 1, er også strafbart, jf. straffelovens § 287, stk. 2. Bestemmelsen fraviger udgangspunktet efter straffelovens § 21, stk. 3, hvorefter der kun kan straffes for forsøg, når der for lovovertrædelsen er hjemlet straf, der overstiger 4 måneders fængsel, medmindre andet er bestemt ved lov.

Om et forhold skal henføres under § 287, beror ifølge bestemmelsens forarbejder på en samlet konkret vurdering af strafværdigheden, omfattende lovovertrædelsens omfang og omstændigheder, anvendelsen af udbyttet, sigtedes alder og personlige forhold og oplysninger om tidligere sager, jf. Folketingstidende 1981-82, 2. samling, tillæg A, sp. 4524-4525. Indbrudstyveri efter straffelovens § 276 a skal efter forarbejderne til bestemmelsen som udgangspunkt ikke henføres under straffelovens § 287, jf. Folketingstidende 2017-18, tillæg A, L 34 som fremsat, s. 3.

Det følger af Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet ”Formueforbrydelser – de almindelige berigelsesforbrydelser”, pkt. 5.1.3, at tyveri i reglen ikke kan afgøres efter straffelovens § 287, hvis gerningen har rettet sig mod værdier (udsalgsprisen), der overstiger 8.000 kr., eventuelt lidt højere, når erstatning er betalt, jf. cirkulære nr. 9610 af 23. juni 2023.

Det fremgår endvidere, at bødepåstanden for butikstyverier og andre tyverier omfattet af straffelovens § 287 som udgangspunkt følger nedenstående retningslinjer.

Værdi (udsalgspris)	Bøde
- 1.000 kr.	Bøde svarende til det dobbelte af det stjålne værdi, dog mindst 500 kr. Beløbet oprundes til det nærmeste beløb deleligt med 100 kr.
1.000 kr. – 1.499 kr.	2.000 kr.
1.500 kr. – 2.999 kr.	2.500 kr.
3.000 kr. – 3.999 kr.	3.000 kr.
4.000 kr. – 4.999 kr.	3.500 kr.
5.000 kr. – 5.999 kr.	4.000 kr.
6.000 kr. – 6.999 kr.	4.500 kr.
7.000 kr. – 7.999 kr.	5.000 kr.

Det er en forudsætning for anvendelsen af de angivne bødepåstande, at det stjalne er tilbageleveret, eller at der er/bliver betalt erstatning. Hvis forurettede fratager erstatningskrav, og tilbagelevering af det stjalne ikke er sket, skal der nedlægges påstand om en forhøjet bøde, der kan fastsættes til værdien af det stjalne med et tillæg med udgangspunkt i de ovennævnte takster, således at gerningspersonen ikke stilles bedre i disse tilfælde, end hvor der er sket tilbagelevering eller betalt erstatning.

Efter praksis anvendes bødetaksterne for butikstyveri og andre tyverier, der kan henføres under straffelovens § 287, også ved andre formueforbrydelser. F.eks. fremgår det af pkt. 5.5 i ovennævnte afsnit af Rigsadvokatmeddelelsen, at der ved hæleri efter straffelovens § 290, stk. 1, kan anvendes de samme bødepåstande som ved butikstyveri og andre tyverier.

2.3.2. Justitsministeriets overvejelser

De seneste år har der været en stigning i antallet af butikstyverier. Tyverierne er forbundet med store udgifter for butiksejerne, og det skaber utryghed blandt de butiksansatte, der hver dag møder ind for at passe deres arbejde, og blandt kunderne. Det er også et stort problem, når hælere modtager eller køber stjalne varer.

Et butikstyveri af f.eks. mad- eller drikkevarer til et par hundrede kroner vil typisk blive straffet med en bøde på ned til 500 kr. I nogle tilfælde vil der blive udmålt en bøde, der er lavere end værdien af det, der er stjålet, hvis det er sket tilbagelevering eller betalt erstatning.

Justitsministeriet finder på den baggrund, at bødestraffen for butikstyveri og andre tyverier efter straffelovens § 276, som kan henføres under straffelovens § 287, i både førstegangstilfælde og gentagelsestilfælde bør skærpes.

I dag anvendes bødetaksterne for butikstyveri og andre tyverier også som udgangspunkt ved andre formueforbrydelser, herunder hæleri, bedrageri og underslæb. Der lægges derfor op til, at bødestraffen for hæleri og andre former for formueforbrydelser hæves tilsvarende.

2.3.3. Den foreslåede ordning

Med lovforslaget foreslås det at foretage en sproglig modernisering af straffelovens § 287, stk. 1, 1. pkt., som har til formål at give mulighed for i bemærkningerne at angive nærmere retningslinjer for strafniveauet efter bestemmelsen. Der tilsigtes ikke andre ændringer af bestemmelsen. Der er med lovforslaget desuden ikke tilsigtet ændring af, i hvilke tilfælde der kan anvendes tiltalefrafald efter retsplejelovens § 722, stk. 1, nr. 1.

Der lægges med forslaget nærmere op til, at der skal ske en generel forhøjelse af bødeniveauet i sager om butikstyveri og andre tyverier efter straffelovens § 276. I førstegangstilfælde lægges der op til, at den laveste bødetakst stiger fra 500 til 1.000 kr., mens de øvrige bødeniveauer hæves, så bødetaksten altid overstiger værdien af den stjalne vare. Det forudsættes f.eks., at et tyveri, der i dag straffes med en bøde på 4.000 kr., efter lovens ikrafttrædelse skal straffes med 7.000 kr., og et tyveri, der i dag straffes med en bøde på 5.000 kr., efter lovens ikrafttrædelse skal straffes med 9.000 kr.

Med forslaget lægges der også op til, at der i alle gentagelsestilfælde af butikstyveri og andre tyverier efter straffelovens § 276, der henføres under straffelovens § 287, udmåles

en skærpet bøde svarende til den almindelige bødestørrelse for det pågældende forhold med tillæg af 50 pct.

Det vil fortsat være en forudsætning for anvendelsen af de angivne bødetakster, at det stjalne er tilbageleveret, eller at der er/bliver betalt erstatning. Ellers skal der fortsat nedlægges påstand om en forhøjet bøde, der kan fastsættes til værdien af det stjalne med et tillæg, der tager udgangspunkt i de nye bødetakster, således at gerningspersonen ikke stilles bedre i disse tilfælde, end hvor der er sket tilbagelevering eller betalt erstatning.

Der lægges med forslaget ikke op til at ændre, hvordan flere forhold til samtidig pådømmelse kumuleres, idet der dog vil skulle tages udgangspunkt i de foreslåede, forhøjede bødetakster. Der lægges med forslaget desuden ikke op til at ændre på, hvornår gentagne overtrædelser, der almindeligvis straffes efter straffelovens § 287, skal straffes efter straffelovens § 285.

Den foreslåede ordning tager udgangspunkt i en forhøjelse af bødeniveauet i sager om butikstyveri og andre tyverier efter straffelovens § 276, som kan henføres under straffelovens § 287. I det omfang andre formueforbrydelser baserer sig på bødetaksterne for butikstyveri og andre tyverier, lægges der op til, at bødeniveauerne for disse lovovertrædelser hæves tilsvarende, og at der i gentagelsestilfælde af den pågældende lovovertrædelse udmåles en skærpet bøde på den almindelige bødestørrelse med tillæg af 50 pct. Dette vil f.eks. kunne være tilfældet for hæleri efter straffelovens § 290, stk. 1. Der vil også være tale om gentagelsestilfælde, såfremt der tidligere er straffet med frihedsstraf for samme lovovertrædelse.

Den konkrete strafudmåling vil fortsat bero på domstolenes konkrete vurdering i det enkelte tilfælde af samtlige omstændigheder i sagen, og det angive strafniveau vil kunne fraviges i op- og nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag foreligger skærpene eller formildende omstændigheder, jf. herved de almindelige regler om straffens fastsættelse i straffelovens kapitel 10.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 3, og bemærkningerne hertil.

2.4. Hjemmel til at politiet kan standse cyklister med henblik på at kontrollere cyklens stelnumre

2.4.1. Gældende ret

Politiet kan efter reglerne i retsplejelovens kapitel 73 foretage ransagninger som led i efterforskningen af straffbare forhold.

Politiet kan foretage ransagning af boliger og andre husrum, dokumenter, papirer og lignende samt indholdet af aflåste genstande, jf. retsplejelovens § 793, stk. 1, nr. 1. Politiet kan endvidere efter § 793, stk. 1, nr. 2, foretage ransagning af andre genstande samt lokaliteter uden for husrum. Andre

genstande omfatter efter praksis f.eks. køretøjer der føres på offentlig vej, jf. Østre Landsrets dom af 9. september 1997 (Trykt i Ugeskrift for Retsvæsen 1997, 2. dom på side 1572).

Det følger af retsplejelovens § 796, stk. 1, at afgørelse om ransagning vedrørende de i § 793, stk. 1, nr. 2, nævnte genstande eller lokaliteter, som en mistænkt har rådighed over, træffes af politiet. I andre tilfælde træffes afgørelse om ransagning ved rettens kendelse, jf. § 796, stk. 2.

Ransagning af husrum, andre lokaliteter eller genstande, som en mistænkt har rådighed over, må kun foretages, hvis den pågældende med rimelig grund er mistænkt for en lovovertrædelse, der er undergivet offentlig påtale, og ransagningen må antages at være af væsentlig betydning for efterforskningen, jf. § 794, stk. 1.

Som udgangspunkt skal den person, der har rådighed over den lokalitet eller genstand, som ransages, gøres bekendt med ransagningens foretagelse og grundlaget herfor, jf. retsplejelovens § 798, stk. 2 og 3.

Ransagning af husrum, andre lokaliteter eller genstande, som en person, der ikke er mistænkt, har rådighed over, kan ske med samtykke fra den pågældende. I så fald er ransagningen i medfør af § 795, stk. 1, 1. pkt., ikke omfattet af retsplejelovens kapitel om ransagning. Er der ikke givet samtykke, kan ransagning af husrum, andre lokaliteter eller genstande, som en person, der ikke er mistænkt, har rådighed over, kun ske, såfremt efterforskningen vedrører en lovovertrædelse, der efter loven kan medføre fængselsstraf, og der er bestemte grunde til at antage, at bevis i sagen eller genstande, der kan beslaglægges, kan findes ved ransagningen, jf. § 795, stk. 1, 2. pkt.

For så vidt angår politiets mulighed for at besigtige genstande på offentligt tilgængelige steder fremgår det af betænkning nr. 1159 af 1989 om ransagning under efterforskning, side 36, at de undersøgelser, som en privatperson lovligt og straffrit kan foretage, f.eks. besigtigelser på offentligt tilgængelige steder, kan politiet også foretage. Hertil kræves ingen særlig hjemmel. Det fremgår endvidere af retsplejelovens § 793, stk. 2, at undersøgelse af lokaliteter eller genstande, som er frit tilgængelige for politiet, ikke er omfattet af retsplejelovens kapitel om ransagning.

Efter de gældende regler kan politiet således f.eks. besigtige en cykel, der holder parkeret på et offentligt tilgængeligt sted, med henblik på at fastslå, om cyklen er meldt stjålet. Politiet kan imidlertid ikke standse en cyklist med henblik på at kontrollere, om en cykel er meldt stjålet, uden at politiet forinden har en rimelig mistanke om, at cyklen er stjålet, og at ransagningen må antages at være af væsentlig betydning for efterforskningen.

2.4.2. Justitsministeriets overvejelser

Cykeltuverier rammer mange mennesker i hverdagen, særligt i hovedstadsområdet. Der blev i 2023 anmeldt 44.000

cykeltuverier svarende til 120 daglige anmeldelser om cykeltuveri.

Politiet har i dag et register over stjalne cykler, som kan tilgås på politiets hjemmeside. Her kan både politiet og borgere ved at indtaste et stelnummer undersøge, om en cykel er meldt stjålet. Registeret har til formål at hjælpe borgerne til at undgå at købe hælervarer, ligesom registeret understøtter politiets arbejde med at bekæmpe cykeltuveri og hæleri af cykler.

Justitsministeriet finder, at der er behov for at styrke politiets indsats mod cykeltuverier og hæleri med cykler, og at en hjemmel til at standse cyklister med henblik på at kontrollere stelnumre vil være et effektivt værktøj for politiet i den sammenhæng. Politiet kan således i dag ikke standse en cyklist for at kontrollere, om cyklen er meldt stjålet, uden at politiet forinden har en mistanke om, at cyklen er stjålet.

En sådan hjemmel vil gøre det muligt for politiet at udføre målrettede indsatser mod cykeltuverier ved f.eks. stikprøvekontroller og dermed gøre det nemmere at opdage cykeltuveri og bringe stjalne cykler tilbage til deres retsmæssige ejere.

Det er i den forbindelse Justitsministeriets opfattelse, at der ikke er tale om et særligt vidtgående indgreb. Der findes således allerede i dag regler, der giver politiet hjemmel til at standse og kontrollere køretøjer uden forudgående mistankegrundlag. Politiet kan således i medfør af § 19 i lov om registrering af køretøjer standse et køretøj for at kontrollere, om køretøjet er registreret i overensstemmelse med loven eller forskrifter, der er udstedt i medfør af loven. En sådan standsning kan ske uden nogen forudgående mistanke om, at køretøjet ikke er registreret korrekt (en stikprøvekontrol), jf. Folketingstidende 2008-2009, tillæg A, side 607.

2.4.3. Den foreslåede ordning

Der lægges op til at indføre hjemmel i politiloven til, at politiet kan standse cyklister med henblik på at kontrollere, om den pågældende cykel er meldt stjålet.

Den foreslåede ordning vil indebære, at politiet vil kunne opstille stikprøvekontroller på områder omfattet af færdselsloven, herunder offentlige veje og private fællesveje, med henblik på at kontrollere cyklister og sikre sig, at cyklisterne ikke benytter sig af en stjålet cykel. Bestemmelsen indebærer også, at politiet vil kunne bringe cykler til standsning med henblik på at undersøge f.eks. cyklens stelnummer for at kontrollere, om den pågældendes cykel er meldt stjålet i forbindelse med f.eks. almindelig patruljetjeneste.

Hvis det ved et opslag i politiets cykelregister viser sig, at cyklen er meldt stjålet, vil cyklisten efter omstændighederne kunne sigtes for hæleri eller brugstyveri, ligesom cyklen vil kunne beslaglægges efter reglerne i retsplejelovens kapitel 74 om beslaglæggelse og edition.

Det bemærkes, at politiet med den foreslåede hjemmel ikke vil kunne foretage visitation af den pågældende cyklist, men

alene standse cyklisten med henblik på at undersøge cyklens stelnummer og kontrollere, hvorvidt den er meldt stjålet. En visitation af den pågældende person vil kræve, at betingelserne i retsplejelovens § 792 a om legemsbesigtigelse er opfyldt.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 2 og bemærkningerne hertil.

3. Økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for det offentlige

Lovforslagets del om særvilkår om økonomisk kontrol vil medføre merudgifter i politiet, anklagemyndigheden, domstolene og kriminalforsorgen. De økonomiske konsekvenser i politiet, anklagemyndigheden og domstolene vurderes begrænsede. Det skønnes, at kriminalforsorgen vil have udgifter på 2,4 mio. kr. årligt (2025-pl). Udgifterne håndteres inden for myndighedens eksisterende økonomiske rammer.

Lovforslagets del om at hæve straffen for butikstyveri og hæleri vurderes at medføre merudgifter for politiet på ca. 2,6 mio. kr. (2025-pl) i 2025 og frem. Hertil forventes merudgifter for anklagemyndigheden på ca. 1,7 mio. kr. (2025-pl) årligt i 2025 og frem og merudgifter for ca. 0,6 mio. kr. (2025-pl) årligt for domstolene i 2025 og frem. Udgifterne håndteres inden for myndighedernes eksisterende økonomiske rammer.

Lovforslagets del om hjemmel til stikprøvekontrol af cykler forventes at få visse implementeringskonsekvenser og driftskonsekvenser for politiet, der skal gennemføre stikprøvekontrollerne. De økonomiske konsekvenser forbundet hermed håndteres inden for politiets eksisterende økonomiske ramme.

Endvidere vil det foreslåede særvilkår om økonomisk kontrol og den foreslåede forhøjelse af bødestrafen ved butikstyveri medføre implementeringskonsekvenser for anklagemyndigheden, som vil skulle ændre praksis i forbindelse med nedlæggelse af påstande i visse straffesager vedrørende butikstyveri, indbrud og hæleri.

Principperne for digitaliseringsklar lovgivning vurderes ikke relevante for lovforslaget.

Lovforslaget vurderes ikke at have økonomiske konsekvenser og implementeringskonsekvenser for regionerne og kommunerne.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.

Lovforslaget vurderes ikke at medføre økonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet.

Lovforslaget vurderes endvidere ikke at medføre administrative konsekvenser for erhvervslivet.

5. Administrative konsekvenser for borgerne

Lovforslaget medfører begrænsede administrative konsekvenser for borgerne, idet politiets mulighed for at standse en cyklist på områder omfattet af færdselsloven med henblik på at kontrollere, om den pågældendes cykel er meldt stjålet udgør en mindre administrativ byrde for borgerne.

6. Klimamæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen klimamæssige konsekvenser.

7. Miljø- og naturmæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljø- og naturmæssige konsekvenser.

8. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget indeholder ingen EU-retlige aspekter.

9. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Et udkast til lovforslag har i perioden fra den 23. september 2024 til den 21. oktober 2024 (28 dage) været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.: Advokatrådet, Advokatsamfundet, Amnesty International, Copenhagen Business School (CBS) – CBS LAW, Danmarks Jurist- og Økonomforbund, Danske Advokater, Dansk Detail, Dansk Erhverv, Danske Regioner, Datatilsynet, De Samvirkende Købmænd, Den Danske Dommerforening, Den Uafhængige Politiklagemyndighed, Det Kriminalpræventive Råd, DI, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolernes Tjenestemandforening, Domstolsstyrelsen, Foreningen af Offentlige Anklagere, Fængselsforbundet, Gadejuristen, HK Handel, HK Landsklubben Danmarks Domstole, HK Landsklubben Politiet og Anklagemyndigheden, Institut for Menneskerettigheder, Justitia, Kommunernes Landsforening (KL), Kriminalforsorgsforeningen, Københavns Retshjælp, Københavns Universitet – Det Juridiske Fakultet, Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Landsforeningen KRIM, Politidirektørforeningen, Politiforbundet, Retspolitisk Forening, Rigsombudsmanden i Grønland, Rigsombudsmanden på Færøerne, samtlige byretter, Syddansk Universitet – Juridisk Institut, Sø- og Handelsretten, Vestre Landsret, Østre Landsret, Aalborg Universitet – Juridisk Institut, Aarhus Universitet – Juridisk Institut.

10. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindreudgifter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, anfør »Ingen«)	Negative konsekvenser/merudgifter (hvis ja, angiv omfang/Hvis nej, anfør »Ingen«)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Udvidelsen af særvilkåret for unge forventes at medføre varige merudgifter i kriminalforsorgen på i alt 2,4 mio. kr. (2025-pl) årligt. Hertil forventes begrænsede merudgifter for politiet, anklagemyndigheden og domstolene. Lovforslagets del om at hæve straffen for butikstyveri og hæleri vurderes at medføre merudgifter for politiet på ca. 2,6 mio. kr. (2025-pl) i 2025 og frem. Hertil forventes merudgifter for anklagemyndigheden på ca. 1,7 mio. kr. (2025-pl) årligt i 2025 og frem og merudgifter for ca. 0,6 mio. kr. (2025-pl) årligt for domstolene i 2025 og frem. Udgifterne håndteres inden for myndighedernes eksisterende økonomiske rammer.
Implementeringskonsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	Lovforslaget forventes at medføre visse implementeringskonsekvenser for anklagemyndigheden og kriminalforsorgen.
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet m.v.	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Ingen EU-retlige aspekter.	
Er i strid med de fem principper for implementering af erhvervsrettet EU-regulering (der i relevant omfang også gælder ved implementering af ikke-erhvervsrettet EU-regulering) (sæt X)	Ja	Nej X

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Det fremgår af straffelovens § 57 a, stk. 1, at retten, for personer, der på gerningstidspunktet var mellem 18 og 25 år, og som idømmes en betinget dom for overtrædelse af §§ 119, 119 a, 119 b, 123 eller 134 a, § 244, stk. 1, § 252, stk. 1, § 260, stk. 1, §§ 266 eller 291 eller overtrædelse af lov om euforiserende stoffer, for så vidt angår salg eller vederlagsfri overdragelse med henblik på senere salg, som vilkår for udsættelsen kan bestemme, at den dømte skal opnå tilsynsmyndighedens godkendelse af økonomiske dispositioner, der overstiger en beløbsgrænse, der fastsættes af retten, og rette sig efter tilsynsmyndighedens bestemmelser om at anvende indtægter og formue til at indfri gæld til det offentlige.

For en nærmere gennemgang af gældende ret henvises til pkt. 2.1.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås i § 57 a, *stk. 1*, at indsætte ”, 276 a, 290” efter ”§§ 266”. Udvidelsen omfatter tillige forsøg eller medvirken til de nævnte lovovertrædelser, jf. straffelovens §§ 21 og 23.

Det indebærer, at anvendelsesområdet for § 57 a udvides til at omfatte overtrædelser af straffelovens § 276 a om indbrudstyveri og § 290 om hæleri.

Det foreslås ikke at ændre i de eksisterende betingelser for bestemmelsen ellers retsvirkningen ved dom, hvori der fastsættes særvilkår efter straffelovens § 57 a.

Det forudsættes således, som med den eksisterende ordning, at der i de tilfælde, hvor den unge idømmes en betinget fængselsstraf for overtrædelse af en eller flere af de bestemmelser, som foreslås tilføjet til § 57 a, og hvor den aldersmæssige betingelse er opfyldt, som det klare udgangspunkt vil skulle fastsættes et særvilkår om økonomisk kontrol.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 2

Det følger af straffelovens § 263, stk. 2, nr. 2, at med bøde eller fængsel indtil 6 måneder straffes den, der uberettiget ved hjælp af et apparat hemmeligt aflytter eller optager udtalelser fremsat i enrum, telefonsamtaler eller anden samtale mellem andre eller forhandlinger i et lukket møde, som den pågældende ikke selv deltager i, eller hvortil den pågældende uberettiget har skaffet sig adgang.

Det er Justitsministeriets opfattelse, at det afgørende for, om en aflytning eller en optagelse er hemmelig, jf. straffelovens § 263, stk. 2, nr. 2, er, at den eller de personer, der aflyttes eller optages, konkret er bekendt med, at de aflyttes eller optages, eller at aflytningen eller optagelsen sker åbenlyst.

Det er således Justitsministeriets opfattelse, at det i eksempelvis butikker er muligt at foretage aflytning eller optagelse, hvis dette sker åbenlyst, f.eks. hvis der er opsat tydelig skiltning herom.

For en nærmere gennemgang af gældende ret henvises til pkt. 2.2.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås i § 263, *stk. 2, nr. 2*, at ændre »hemmeligt« til: »skjult«.

Der er tale om en rent sproglig ændring af bestemmelsens ordlyd, der har til formål at give mulighed for i bemærkningerne nærmere at beskrive, hvornår der er tale om en skjult aflytning eller optagelse.

Aflytning eller optagelse skal således ikke anses for at være skjult, hvis den eller de personer, der aflyttes eller optages, konkret er bekendt med, at de aflyttes eller optages, eller hvis aflytningen eller optagelsen foregår åbenlyst.

En aflytning eller en optagelse vil f.eks. være åbenlys, hvis den sker ved hjælp af et apparat, som er placeret så den eller de personer, der aflyttes eller optages, nemt kan se, at det er i brug, og som har en karakter, der gør, at det i almindelighed vil blive opfattet som et apparat til brug for aflytning eller optagelse.

Ligeledes vil en aflytning eller en optagelse være åbenlys, hvis der f.eks. er opsat tydelig skiltning om, at der foretages aflytning eller optagelse. Skiltningen skal være tydelig både i forhold til skiltningens placering og indhold. Skiltning ved indgangen til en butik, hvor det fremgår, at der foretages aflytning eller optagelse i butikken, vil som udgangspunkt være tilstrækkelig.

Det bemærkes, at der ikke er tiltænkt nogen ændring af de øvrige gerningsbetingelser i § 263, stk. 2, nr. 2. Bestemmelsen vil således fortsat være afgrænset til uberettigede aflytninger eller optagelser af udtalelser fremsat i enrum, telefonsamtaler eller anden samtale mellem andre eller forhandlinger i et lukket møde, som den pågældende ikke selv deltager i, eller hvortil den pågældende uberettiget har skaffet sig adgang.

Det bemærkes desuden, at ovenstående ikke ændrer på, at aflytning og optagelse, som indeholder personoplysninger og dermed kan være omfattet af databeskyttelsesreglerne, vil skulle ske inden for de databeskyttelsesretlige rammer.

Til nr. 3

Det fremgår af straffelovens § 287, stk. 1, 1. pkt., at er nogen af de forbrydelser, der er nævnt i §§ 276-283 (tyveri, indbrudstyveri, ulovlig omgang med hittegods, underslæb, bedrageri, databedrageri, mandatsvig, afpresning, åger og skyldnersvig), af mindre strafværdighed på grund af de omstændigheder, hvorunder handlingen er begået, de tilvendte genstandes eller det lidte formuetabs ringe betydning eller af andre grunde, er straffen bøde.

For en nærmere gennemgang af gældende ret henvises til pkt. 2.3.1 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det foreslås i straffelovens § 287, stk. 1, nr. 1, at ændre »de tilvendte genstandes eller det lidte formuetabs ringe betydning« til: »genstandens værdi, det lidte formuetabs størrelse«.

Der er alene tale om en sproglig modernisering af lovteksten, som har til formål at give mulighed for i bemærkningerne at angive nærmere retningslinjer for strafniveauet efter bestemmelsen. Der tilsigtes ikke andre ændringer af bestemmelsen. Der er med lovforslaget desuden ikke tilsigtet ændring af, i hvilke tilfælde der kan anvendes tiltalesfraval efter retsplejelovens § 722, stk. 1, nr. 1.

Med ændringen forudsættes det, at der sker en forhøjelse af bødestrafen for butikstyveri og andre tyverier i førstegangstilfælde, således at der i førstegangstilfælde fastsættes en bøde i overensstemmelse med taksterne i nedenstående oversigt. Dette indebærer eksempelvis, at en sag om butikstyveri, der i dag ville blive afgjort med en bødestraf på 4.000 kr., efter forslaget skal afgøres med 7.000 kr.

Værdi af det stjålne (udsalgspris)	Nye bødetakster (førstegangstilfælde)
< 1.000 kr.	Bøde svarende til det dobbelte af det stjåltes værdi, dog mindst 1.000 kr. Beløbet oprundes til det nærmeste beløb deleligt med 100 kr.
1.000 kr. – 1.499 kr.	2.500 kr.
1.500 kr. – 2.999 kr.	4.000 kr.
3.000 kr. – 3.999 kr.	5.000 kr.
4.000 kr. – 4.999 kr.	6.000 kr.
5.000 kr. – 5.999 kr.	7.000 kr.
6.000 kr. – 6.999 kr.	8.000 kr.
7.000 kr. – 7.999 kr.	9.000 kr.

Det vil fortsat være en forudsætning for anvendelsen af de angivne bødetakster, at det stjålne er tilbageleveret, eller at der er/bliver betalt erstatning. Ellers skal der fortsat nedlægges påstand om en forhøjet bøde, der kan fastsættes til værdien af det stjålne med et tillæg, der tager udgangspunkt i de nye bødetakster, således at gerningspersonen ikke stilles bedre i disse tilfælde, end hvor der er sket tilbagelevering eller betalt erstatning.

Med forslaget forudsættes det også, at der i alle gentagelsestilfælde af butikstyveri og andre tyverier, der henføres under straffelovens § 287, udmåles en skærpet bøde svarende til den almindelige bødestørrelse for det pågældende forhold med tillæg af 50 pct.

Det tilsigtes ikke med forslaget at ændre, hvordan flere forhold til samtidig pådømmelse kumuleres, idet der dog vil skulle tages udgangspunkt i de foreslåede, forhøjede bødetakster. Det tilsigtes med forslaget desuden ikke at ændre på, hvornår gentagne overtrædelser, der almindeligvis straffes efter straffelovens § 287, skal straffes efter straffelovens § 285.

Den foreslåede ordning tager udgangspunkt i en forhøjelse af bødeniveauet i sager om butikstyveri og andre tyveri efter straffelovens § 276, som kan henføres under straffelovens §

287. I det omfang andre formueforbrydelser baserer sig på bødetaksterne for butikstyveri og andre tyverier, forudsættes det, at bødeniveauerne for disse lovovertrædelser hæves tilsvarende, og at der i gentagelsestilfælde af den pågældende lovovertrædelse udmåles en skærpet bøde på den almindelige bødestørrelse med tillæg af 50 pct. Dette vil f.eks. kunne være tilfældet for hæleri efter straffelovens § 290, stk. 1. Der vil også være tale om gentagelsestilfælde, såfremt der tidligere er straffet med frihedsstraf for samme lovovertrædelse.

Den konkrete strafudmåling vil fortsat bero på domstolens konkrete vurdering i det enkelte tilfælde af samtlige omstændigheder i sagen, og det angive strafniveau vil kunne fraviges i op- og nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag foreligger skærpene eller formildende omstændigheder, jf. herved de almindelige regler om straffens fastsættelse i straffelovens kapitel 10.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 2

Til nr. 1

Det fremgår af retsplejelovens § 793, stk. 1, nr. 1, at politiet kan foretage ransagning af boliger og andre husrum, dokumenter, papirer og lignende samt indholdet af aflåste genstande. Politiet kan endvidere efter § 793, stk. 1, nr. 2, i samme lov foretage ransagning af andre genstande samt lokaliteter uden for husrum.

Det fremgår af retsplejelovens § 794, stk. 1, at ransagning af husrum, andre lokaliteter eller genstande, som en mistænkt har rådighed over, kun må foretages, hvis den pågældende med rimelig grund er mistænkt for en lovovertrædelse, der er undergivet offentlig påtale, og ransagningen må antages at være af væsentlig betydning for efterforskningen.

Ransagning af husrum, andre lokaliteter eller genstande, som en person, der ikke er mistænkt, har rådighed over, kan ske med samtykke fra den pågældende. Er der ikke givet samtykke, kan ransagning af husrum, andre lokaliteter eller genstande, som en person, der ikke er mistænkt, har rådighed over, kun ske, såfremt efterforskningen vedrører en lovovertrædelse, der efter loven kan medføre fængselsstraf, og der er bestemte grunde til at antage, at bevis i sagen eller genstande, der kan beslaglægges, kan findes ved ransagningen, jf. retsplejelovens § 795, stk. 1, 2. pkt.

Politiet har i dag ikke hjemmel til uden forudgående mistanke at foretage stikprøvekontrol af cykler med henblik på at tjekke en cykels stelnummer eller på anden måde kontrollere, om den er meldt stjålet.

For en nærmere beskrivelse af gældende ret henvises til pkt. 2.4.1 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget.

Det foreslås, at der indsættes en ny § 5 b i politiloven, hvorefter politiet kan standse en cyklist på områder omfattet

af færdselsloven med henblik på at kontrollere, om den pågældendes cykel er meldt stjålet.

Den foreslåede ændring har til formål at give politiet hjemmel til at kunne foretage stikprøvekontrol af cyklister med henblik på at kontrollere om den pågældendes cykel er stjålet.

Udtrykkene »cykel« og »cyklist« skal forstås i overensstemmelse med reglerne i færdselsloven og vil således omfatte enhver form for cykel, herunder modificerede cykler som f.eks. elcykler og ladcykler. Bestemmelsen omfatter også gående, der trækker en cykel.

Bestemmelsen medfører, at der ikke vil gælde et mistankekrav, og politiet derfor kan standse cyklister uden anden anledning end for at undersøge f.eks. stelnummeret eller anden registrering med henblik på at kontrollere, om cyklen er meldt stjålet. Bestemmelsen giver ikke politiet mulighed for at foretage andre tvangsindgreb mod den pågældende cyklist. Politiet vil efter den foreslåede bestemmelse således alene kunne standse cyklisten med henblik på at undersøge, om cyklen er stjålet, herunder ved at undersøge cyklens stelnummer.

Foretagelse af andre tvangsindgreb som f.eks. legemsindgreb, ransagning af andre genstande eller beslaglæggelse, kræver, at betingelserne i retsplejeloven for at foretage disse er opfyldt.

Bestemmelsen medfører, at politiet kan foretage stikprøvekontroller på områder omfattet af færdselslovens § 1, som f.eks. offentlige veje, parkeringspladser, cykelstier og private fællesveje. Politiet kan ikke i medfør af bestemmelsen gå ind på privat grund, f.eks. en garage, en carport eller lignende, for at gennemføre den pågældende stikprøvekontrol.

Der henvises i øvrigt til pkt. 2.4 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 3

Til nr. 1

Det foreslås, at loven træder i kraft den 1. februar 2025.

Den foreslåede udvidelse af bestemmelsen i straffelovens § 57 a, hvor der skabes mulighed for at knytte vilkår om økonomisk kontrol til en betinget dom for unge mellem 18 og 25 år, kan anvendes i straffesager om overtrædelse af §§ 276 a og 290, der påkendes efter lovens ikrafttræden, jf. straffelovens § 4, stk. 1. Det afgørende er således ikke handlingstidspunktet, men påkendelsestidspunktet.

I sager, der er pådømt i byretten eller landsretten for lovens ikrafttræden, og som pådømmes i en højere ret efter lovens ikrafttræden, vil der skulle tages stilling til, om der er grundlag for at idømme et særvilkår om økonomisk kontrol, selv om reglerne herom ikke var gældende ved pådømmelsen i byretten. Det forudsættes således, som med den eksisterende ordning, at der i de tilfælde, hvor den unge idømmes en betinget fængselsstraf for overtrædelse af en eller flere af de bestemmelser, som foreslås tilføjet til § 57 a, og hvor den aldersmæssige betingelse er opfyldt, som det klare udgangspunkt vil skulle fastsættes et særvilkår om økonomisk kontrol.

Det følger af straffelovens § 3, stk. 1, at spørgsmålet om straf for handlinger, som er foretaget før lovens ikrafttræden, efter lovens ikrafttræden skal afgøres efter de nye regler, men at afgørelsen dog ikke må blive strengere end efter de tidligere regler. De tilsigtede straffeskæmpelser for butikstyveri og andre tyverier efter straffelovens § 287, får derfor virkning for forhold begået efter lovens ikrafttræden.

Til § 4

Det foreslås, at loven ikke gælder for Færøerne og Grønland, men at lovens § 2 ved kongelig anordning helt eller delvis kan sættes i kraft for Færøerne og Grønland med de ændringer, som henholdsvis de færøske og de grønlandske forhold tilsiger.

Det foreslås, at § 1 ikke vil gælde for Færøerne og Grønland. Baggrunden herfor er, at Færøerne pr. 1. marts 2020 har overtaget lovgivningskompetencen på det strafferetlige område, og at der i Grønland gælder en særlig kriminallov.

Lovforslaget sammenholdt med gældende lov

Gældende formulering

Lovforslaget

§ 57 a. For personer, der på gerningstidspunktet var mellem 18 og 25 år, og som idømmes en betinget dom for overtrædelse af §§ 119, 119 a, 119 b, 123 eller 134 a, § 244, stk. 1, § 252, stk. 1, § 260, stk. 1, §§ 266 eller 291 eller overtrædelse af lov om euforiserende stoffer, for så vidt angår salg eller vederlagsfri overdragelse med henblik på senere salg, kan retten som vilkår for udsættelsen bestemme, at den dømte skal opnå tilsynsmyndighedens godkendelse af økonomiske dispositioner, der overstiger en beløbsgrænse, der fastsættes af retten, og rette sig efter tilsynsmyndighedens bestemmelser om at anvende indtægter og formue til at indfri gæld til det offentlige.

Stk. 2 og 3. ---

§ 263. ---

Stk. 1. ---

Stk. 2. Med bøde eller fængsel indtil 6 måneder straffes den, der, uden at forholdet er omfattet af stk. 1, uberettiget

1) ---

2) ved hjælp af et apparat hemmeligt aflytter eller optager udtalelser fremsat i enrum, telefonsamtaler eller anden samtale mellem andre eller forhandlinger i et lukket møde, som den pågældende ikke selv deltager i, eller hvortil den pågældende uberettiget har skaffet sig adgang.

Stk. 3. ---

§ 287. Er nogen af de forbrydelser, der er nævnt i §§ 276-283, af mindre strafværdighed på grund af de omstændigheder, hvorunder handlingen er begået, de tilvendte genstandes eller det lidte formuetabs ringe betydning eller af andre grunde, er straffen bøde.

Stk. 2. ---

§ 1

I straffeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 1145 af 5. november 2024, foretages følgende ændringer:

1. I § 57 a, stk. 1, indsættes efter »overtrædelse af §§ 119, 119 a, 119 b, 123 eller 134 a, § 244, stk. 1, § 252, stk. 1, § 260, stk. 1, §§ 266«: », 276 a, 290«.

2. I § 263, stk. 2, nr. 2, ændres »hemmeligt« til: »skjult«.

3. I § 287, stk. 1, 1. pkt., ændres »de tilvendte genstandes eller det lidte formuetabs ringe betydning« til: »genstandens værdi, det lidte formuetabs størrelse«.

§ 2

1. Efter § 5 a indsættes:

»§ 5 b. Politiet kan standse en cyklist med henblik på at kontrollere, om den pågældendes cykel er meldt stjålet.«